

Uz Briseli, lai diskutētu par Latvijas reģionālajām avīzēm

EP deputāte Dace Melbārde (septīta no labās) kopā ar reģionālo mediju žurnālistiem

Kopš 2004. gada, kad Latvija iestājās Eiropas Savienībā (ES), ne mazums arī mūsdienu cilvēku apmeklējuši dažādas starptautiskas institūcijas gan Briselē, gan Strasbūrā, lai iepazītu to darbu. Braukuši skolēni un pensionāri, bibliotekāri un nevalstisko organizāciju pārstāvji, konkursu uzvarētāji... Ar savām prasībām uz Briseli devušies zemnieki. Kā zināms, Eiropas Parlamenta (EP) deputātiem ir pat pienākums uzņemt savas valsts iedzīvotāju grupas, tikties un skaidrot Briselē lemtos, lai ļaunim viņu darbs un lēmumi neliktos kaut kas tāls, bet kļūtu saprotamāks. Vai izdodas, tas jau ir cits jautājums. Taču pamazām attieksme, šķiet, tomēr mainās.

Pirms kāda laika arī man, pārstāvēt *Ausekli*, kopā ar vēl 14 Latvijas reģionālo laikrakstu žurnālistiem bija iespēja apmeklēt EP Briselē. Nevar īsti teikt, ka devānīes turp ekskursijā, jo visi kaut reizi (liela daļa – pat vairākkārt) parlamenta ēkā jau bijām viesojušies un šo *skudru pūzni* redzējuši. Tomēr arī šoreiz neizpalika iepazīšanās ar milzīgo namu un tās iemūtnieku darbu. No redzētā bija pāris momenti, kas raisīja arī emocijas. Aizkustināja EP gaitenī pirms gadiem sešiem atklātā tēlnieka Aigara Bikšes veidotā piemiņas zīme Baltijas valstu liktenis zvaigznēs rakstīts. Tā ir 1,1 m augsta kapara plāksne, kuras apakšējā daļā redzami rokās sadevušos cilvēku silueti, kas stāv ar muguru pret skatītāju un veras debesis. Vairāki Eiropas politiķi un ierēdņi, ikdienas rosbā šai zīmei garām steigoties, tomēr reizumis aizdomājas par brīvības cenu? Un otra lieta, kas lika tā kā pasminēt, bija... deputātu pastkastītes. To ir vairāk nekā 700 – katram parlamentārietim sava ar uzvārdu virsū. Strīpiņā cita virs citas ir astoņu Latvijas deputātu kastītes. Var tikai pabrīnīties, cik dažādus cilvēkus esam piln-

varojuši pārstāvēt savu valsti Eiropā, – Zīle un Ždanoka, Kalniete un Ušakovs, Melbārde un Ameriks, Ijabs un Vaidere. Bet laikam jau – cik raiba uzskatos ir sabiedrība, tik pārliecībā un darbos atšķirīgus politiskus arī esam ievēlējuši.

Šoreiz mēs devāmies uz Briseli, lai tiktos ar EP deputāti Daci Melbārdi un diskutētu par iespējām stiprināt vietējos medijus, kāds atbalsts tiem varētu būt Eiropas mērogā. Mediju joma D. Melbārdei ir saprotama un labi zināma. Tieši laikā, kad viņa Latvijā bija kultūras ministre, ministrijā tika izveidota īpaša Mediju politikas nodaļa. Tāpat tika izveidots Mediju atbalsta fonds, lai vietējie laikraksti, startējot projektu konkursā, varētu tikt pie finansiāla atbalsta sava satūra dažādošanai, aktuālu tēmu padziļinātai izpētei.

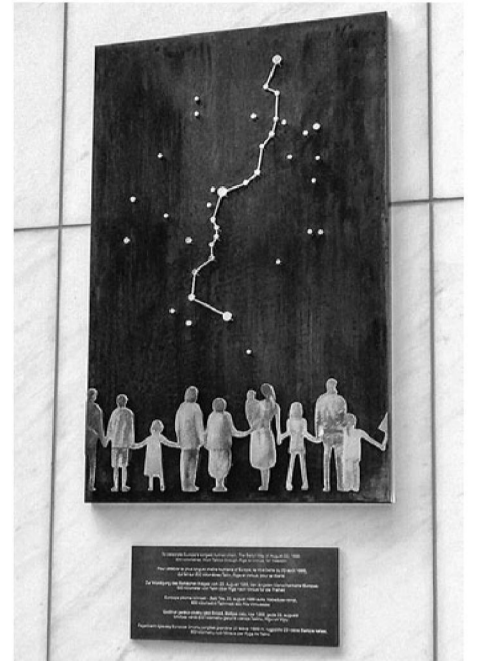
Šobrīd D. Melbārde ir EP Kultūras un izglītības komitejas priekšsēdētāja vietniece un par vienu no prioritātēm uzsvērusi mediju vides daudzveidību un kvalitāti, tostarp sniedzot atbalstu profesionālai žurnālistikai un tradicionālo mediju pastāvēšanai digitālajā vidē. Tiesa, EP nav viena atbildīgā par mediju jomu, turklāt skaidrs, ka ar dažādiem regulējumiem šajā sfērā jābūt uzmanīgiem, lai neapdraudētu vārda brīvību. Tāpat jādomā, lai, finansiāli atbalstot šo nozari, neietekmētu mediju saturu. Tomēr pasaulei mainoties un arvien lielāku spēku iegūstot interneta videi, jānosaka striktāki noteikumi, lai aizsargātu neatkarīgu žurnālistiku un cīnītos pret viltus ziņām un dezinformāciju, ko īpaši viegli izplatīt internetā. Turklāt konkurencei jābūt godīgai un spēles noteikumiem visiem vienādiem. Tagad beidzot apjausts, ka interneta portāli ir privileģētākā situācijā nekā pārējie mediji, tāpēc Eiropā sākušies strīdi par digitālā nodokļa ieviešanu. Skaidrs arī, ka no

portāliem jāprasa daudz lielāka atbildība par ievietoto saturu. Visā Eiropā apjēgts arī tas, cik nozīmīgi ir tieši reģionālie mediji, kas spēj mobilizēt un vienot vietējo kopieni. Savā ziņā tā sauktās *mazās avīzes* veic sabiedrisko mediju funkcijas, jo saprotami skaidro valsts likumus un izmaiņas tajos, dažādus noteikumus, stāsta par to, kas iedzīvotājiem ir noderīgs un izglītojošs.

Šobrīd EP top rezolūcija, lai stiprinātu mediju neatkarību un žurnālistu aizsardzību. Tāpat ir pilotprojekts par atbalstu pētnieciskajai, analītiskajai žurnālistikai. Paredzēts arī izvērtēt datu regulas darbību. Tās mērķis nepavisam nebija sarežģīt žurnālistu pieeju informācijai, kā nereti tas diemžēl notiek, vietā un nevietā pamatojoties uz datu aizsardzību.

Latvijas Žurnālistu asociācijas valdes priekšsēdētāja, laikraksta *Neatkarīgās Tukuma Ziņas* redaktore Ivonna Plaude sarunā ar EP deputāti atkal aktualizēja problēmu, par ko Latvijā spriež gadiem un kuras atrisināšanai nevajag ne naudu, ne Briseles regulu, vien pašu valsts amatpersonu gribu un izpratni. Tā ir situācija ar pašvaldību informatīvajiem izdevumiem, kas tiek veidoti līdzīgi kā avīzes un kuru iedzīvotāji saņem bez maksas. To gan saprot ikviens, ka dzīvībai nekas nav par velti. Šiem izdevumiem, kuri rāda tikai pašvaldības amatpersonu labos darbus, bet neanalizē problēmas, tiek tērēta mūsu budžeta nauda. Tie līdzekļi, kuri vēlāk pietrūkst citām jomām. Un šādas avīzes, ko iedzīvotāji saņem par velti, protams, rada negodīgu konkurenci. Tas būtu tāpat kā novada domes par budžeta naudu sāktu cept maizi un izdāļāt ļaudīm, tādējādi izspiežot no tirgus maizniekus, kuri maksā nodokļus un šo budžeta maciņu pilda.

Starp citu, nesen reģionālo mediju dienā Ministru kabinetā vides aizsardzības un re-

Vienam no EP ēkas centrālajiem gaitenīms dots nosaukums *Baltijas ceļa aleja*, un tur atrodas īpaša piemiņas zīme *Baltijas valstu liktenis zvaigznēs rakstīts*

ģionālās attīstības ministrs Juris Pūce, taujāts par pašvaldību izdevumiem, sacīja, ka valdībai vajadzētu noteikt, kādu informāciju un kādā veidā tajos publicē. Piemēram, Čehijā visi pašvaldību biļeteni esot pēc viena gūmja un līdības. Tikai noteikumi un lēmumi. Nekādu lirisku stāstīņu, skaistu interviju ar priekšniekiem, skolēnu dzejoliņu utt. Tiesa, mūsdienu apstākļos vēl varētu diskutēt, vai vispār vajag noteikumus un lēmumus drukāt uz papīra, ja tie pieejami internetā. Kā zināms, arī *Latvijas Vēstnesis* neiznāk drukātā formātā, bet tikai elektroniskā. Savukārt pieeja internetam iedzīvotājiem ir nodrošināta ikvienā bibliotēkā.

Bez šaubām, neba viena šāda diskusija vai viena EP deputāta ieinteresētība var atrisināt visas problēmas. Tomēr apsvēcam, ka vietējo mediju nozīmi novērtē arī politiķi, pat ja daudziem no viņiem īpaši nepatīk neatkarīgu žurnālistu rakstītais. Un pamazām mainās attieksme, ka tas tomēr nav tikai bizness, kurā katram jāķepurojas, kā viņš var. Avīze ir kas vairāk.

x x x

Īsajā ieskrējienā Briselē žurnālistiem vakariņu laikā vēl bija iespēja aprunāties ar Latviešu biedrības Beļģijā valdes priekšsēdētāju Agni Sauku, kurš ir arī Eiropas Latviešu apvienības priekšsēdes vietnieks. Šīs organizācijas ne tikai apvieno svešumā dzīvojošos un strādājošos tautiešus, palīdz saglabāt latviskumu, aizstāv viņu intereses, bet vienlaikus ir kā Latvijas vēstneši citās valstīs, skaidrojot mūsu viedokli un situāciju. Daļa grupas paspējām Briselē apmeklēt arī Mūzikas instrumentu muzeju, kas ierīkots senā vairākstāvu ēkā, kur pirms gadsimtiem bijis veikals. Redzētais pārsteidza – ak, kungs, ko tikai cilvēki spējuši izmantot un radīt, lai savas emocijas izteiktu skaņās!

Laila PAEGLE

Uz pārmitras augsnes nedrīkst uzglabāt kūtsmēslus

Nesen kāds Brīvzemnieku pagasta iedzīvotājs (vārds redakcijai ir zināms) sūdzējās par netālu esošas liellopu fermas saimniekiem, kuri mēslus no dzīvnieku novietnes šobrīd nevis uzglabā krātuvē, bet gan ved un liek kaudzēs uz lauka. Viņš uztraucās, ka šajā slāpajā laikā virca ar nokrišņiem var nonākt Īģes upē vai arī piesārņot gruntsūdeņus, un sprieda, ka mēslu krātuve fermā nav sakārtota.

Valsts vides dienesta Vidzemes reģionālā vides pārvalde apsekoja liellopu novietni. Pārvaldes Piesārņojuma kontroles daļas Valmieras sektora vecākā inspektore Vija Kazāka skaidro, ka pārbaudes laikā

kūtsmēsli bija novietoti krātuvē. Netika konstatēts, ka pēc lopu novietnes tīrīšanas tos izved uz lauka, kur netālu atrodas Īģes upe. Tā kā sūdzībā nebija minēta ne lauka adrese, ne arī kadastra numurs, pārbaudītāja nav varējusi pārliecināties, vai mēsli atrodas uz lauka. Nekas nav liecinājis, ka tā tiktu darīts. Vizuāli krātuve novērtēta par prasībām atbilstošu un tās ietilpība kā pietiekama, lai uzkrātu kūtsmēslus vismaz sešus mēnešus, kā prasa noteikumi.

V. Kazāka arī raksta, ka paši dzīvnieku novietnes īpašnieki nav lūguši saskaņojumu pakaišu kūtsmēslu uzglabāšanas vietai ārpus dzīvnieku novietnes. Tomēr, ja tāda

nepieciešamība kādam rodas, jāvērsas Vidzemes reģionālajā vides pārvaldē ar iesniegumu, kurā jāpamato īpašais izņēmuma gadījums. Iesniegumā jānorāda zemes vienības kadastra apzīmējums un jāapliecina pakaišu kūtsmēslu uzglabāšanas vietas atbilstība noteikumiem par īpašajām prasībām piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs.

Jāatgādina par noteikumu prasībām. Iesniegumam pievieno Lauku atbalsta dienesta lauku bloka karti (mērogā 1:5000 vai 1:10 000, ne vecāku par pieciem gadiem), kurā atzīmē paredzamo pakaišu kūtsmēslu uzglabāšanas vietu. Ja ganām-

pulka īpašnieks veic kūtsmēslu krātuves atjaunošanu vai pārbūvi, iesniegumā jānorāda arī darba izpildes laiks.

Lauksaimniekiem ir skaidrots, ka mēslus nedrīkst izvest un uzglabāt uz saulainas zemes, tāpat nav atļauts kūtsmēslus glabāt arī uz pārmitras augsnes. Cerams, ka visi to ievēro. Likums paredz, ka pakaišu kūdra ir jāiestrādā augsnē 24 stundas pēc izkliešanas. Tādos apstākļos, kādi ir šogad, tas nav iespējams. Patlaban kūtsmēslus nevar izmantot arī kā virsmēslu.

Gunīta OZOLIŅA